

T.B.M.M.
İYİ PARTİ

GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 5.5.2026
Sayı: 675

10/4151

Uğur POYRAZ
Antalya Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Toplumun en dinamik ve temel taşı olan çocukların, sadece temel biyolojik ihtiyaçlarının karşılandığı bir “büyütme” süreciyle sınırlı kalınmayıp, zihinsel, duygusal ve sosyal yetkinliklere sahip donanımlı birer “birey” olarak yetiştirilmesi arasındaki stratejik ve niteliksel farkların bilimsel yöntemlerle analiz edilmesi; ebeveynlik hazırlık sürecindeki boşluğun giderilmesi amacıyla anne-baba eğitimlerinin devlet eliyle kurumsallaştırılması; çocukların sokakta güvenliğinin sağlanması, günümüzde okul sonrası saatlerde çocukların maruz kaldığı kontrolsüz dijital dünyanın barındırdığı siber ve psikolojik risklerin haritalandırılması; ebeveynlerin mesai saatleri ile çocukların okul çıkış saatlerinin çakışmasından kaynaklanan koruma ve eğitim mahrumiyetinin giderilmesi; özellikle evlilik birliği sona ermiş yapılarında çocuk bakımının bir istihdam engeli veya kaygısı olmaktan çıkarılması için merkezi idare ile yerel yönetimlerin siyasi kutuplaşmalardan uzak, tam entegre bir iş birliği ve hizmet modeli çerçevesinde kalıcı çözüm stratejileri üretmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederim.

Uğur POYRAZ
Antalya Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Çocuk büyütmek ile birey yetiştirmek arasındaki niteliksel fark, toplumsal geleceğimizin inşasında en temel belirleyicidir. Çocuk büyütmek; beslenme ve barınma gibi temel yaşamsal ihtiyaçların karşılanması ifade ederken, birey yetiştirmek; bir çocuğun kendi kararlarını verebilen, etik değerlere sahip ve toplumla uyumlu bir karakter kazanmasını sağlayan bilinçli bir süreci kapsar. Bugün karşılaştığımız pek çok sosyal sorunun temelinde, bu ayrımın yapılamaması ve yetiştirme sürecinin tesadüfi faktörlere bırakılması yatmaktadır.

Eğitim sistemindeki yapısal boşluk: ebeveyn eğitimi konusu ise ülkemizin çözmesi gereken en acil pedagojik meselelerden biridir. Toplumda her meslek kolu için kapsamlı bir eğitim ve sertifikasyon süreci işletilirken, bir insanın hayatına şekil verme sorumluluğunu üstlenen anne ve babaların profesyonel bir rehberlik mekanizmasından yoksun olması kabul edilemez. Anne ve babaya da rehberlik hizmeti gereklidir. Kurumsal bir ebeveyn eğitiminin yokluğu, ebeveynlerin modern dünyanın risklerine karşı çocuklarını nasıl koruyacaklarını bilememelerine neden olmaktadır.

Güvenli sokaklardan kontrolsüz dijital odalara dönüşüm süreci, nesiller arası farkın en keskin hissedildiği alandır. Geçmişte okuldan saat 16:00'da çıkan bir çocuk, mahalle sakinlerinin doğal denetimindeki güvenli sokaklarda sosyalleşebiliyorken; bugün kentleşme ve yeni suç çeşitlerinin ortaya çıkmasının getirdiği izole edildiği evlerden çocukları internete mahkum etmiştir. Ev içerisindeki televizyon ve internet erişimi, eski zamanların en karanlık ve suç dolu sokaklarından daha tehlikeli hale gelmiş; siber zorbalık ve kontrolsüz içerikler çocukların gelişimini tehdit eder boyuta ulaşmıştır.

Çalışma saatleri çakışması ve aile birliğinin korunması gerekliliği, sosyal devletin üzerine eğilmesi gereken idari bir problemdir. Anne ve babaların işten çıkış saatleri ile çocukların okul bitiş saatleri arasındaki zamansal uyumsuzluk, çocukların ebeveyn eğitiminden ve ilgisinden mahrum kalmasına yol açmaktadır. Özellikle evlilik birliğinin sona erdiği senaryolarda bu durum, çocukların bakımı için büyük bir istihdam kaygısı yaratmakta ve çalışan ebeveynlerin omuzlarına taşınması güç bir ekonomik ve psikolojik yük bindirmektedir. Yanı sıra, Türkiye İstatistik Kurumu (TUIK) verilerine göre, 2014 yılında toplam hanelerin %7,6 sını oluşturan tek ebeveynli ailelerin oranı 2024 yılı itibarıyla %10,9'a yükselmiştir. Bu durum, tek ebeveynli hane yapısının Türkiye'nin önemli toplumsal gerçekliklerinden biri haline geldiğini göstermektedir. Bununla birlikte mevcut sosyal güvenlik sistemi ve istihdam politikaları ağırlıklı çift ebeveynli hane modelini esas almaktadır. Tek ebeveynli sosyal politika sisteminde ayrı bir kategori olarak yeterince tanımlanmadığından, bu alanda veri üretimi ve politika geliştirme süreçleri sınırlı kalmaktadır.

Buna mukabil, çocukların 2,5 yaşından itibaren devam eden bakıcı evleri ve kreş süreçlerinin ardından başlayan ilköğretim, ortaokul ve lise dönemlerinde, ebeveynlik rolünün eğitici ve rehberlik edici niteliğini kaybederek adeta mesafeli bir yakın akrabalık ilişkisine dönüşmesi, çocukların gelişim evrelerinde ihtiyaç duydukları profesyonel ebeveyn ilgisinden mahrum kalmalarına neden olmaktadır.

Dikkat edilmesi gereken nokta konu çocuksa, iktidar-muhalefet, yerel ve merkezi yönetim ayrımı gözetmeyen siyaset üstü çözüm şeklindeki yaklaşım, tüm bu yapısal sorunların aşılması için yegane yoldur. Sebeplerin ve sonuçların kim ve ne olduğundan ziyade bu sorun tüm ülkemizin sorunudur. Mevcut durumun iyileştirilmesi, iktidar ve muhalefetin kısır çekişmelerinden arındırılarak, merkezi hükümetin makro politikaları ile belediyelerin

uygulama gücünün birleştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Yerel yönetimlerin okul sonrası güvenli sosyal alanlar yaratması ve merkezi idarenin ebeveyn eēitim müfredatlarını yaygınlaştırması, çocuklarımızı dijital dünyanın ve sokakların risklerinden kurtaracak tek kapsamlı modeldir.

Toplumun her kesimine ulaşacak şekilde, anne ve babalık süreçlerinin kurumsallaşmış bir eēitim müfredatına baēlanması için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması, okul sonrası saatlerde çocukların dijital baēımlılık ve tehlikelerden uzak durmasını saēlayacak mahalle bazlı gelişim merkezlerinin belediyelerle ortaklaşa kurulması, çalışma hayatındaki mesai saatlerinin, ebeveynlik sorumlulukları ve çocukların eēitim programları ile uyumlu hale getirilmesi için esnek modellerin araştırılması, evlilik birliēinin ortadan kalktıēı durumlarda ocuk bakımının devlet güvencesine alınması ve bu sürecin bir istihdam engeli olmaktan çıkarılmasına yönelik teşviklerin belirlenmesi, yerel yönetimlerin ocuk koruma ve ebeveyn destek birimlerinin, merkezi yönetim politikalarıyla tam uyumlu ve bte odaklı bir entegrasyona kavuşturulması amacıyla bir Meclis Araştırması aılması elzemdir.